

İŞÇİ KİRALAMA ZATEN UYGULANIYOR

Aydınlık Gazetesi, 20 Ağustos 2012

Yıldırım Koç

Türkiye’de birçok kişi, AKP’nin Türkiye’ye kiralık işçiliği getirmeye çalıştığını zannediyor. Halbuki Türkiye’de “kiralık işçilik” uygulaması 9 yıldır var. Gündemde olan, işçi simsarlığı (komisyonculuğu) bürolarıdır.

Türkiye’ye işçi kiralamaya ilişkin tüzel düzenlemeyi AKP getirdi.

AKP iktidarı, sermayenin işçi haklarını kısıtlamaya yönelik bu önemli talebini hayata geçirirken, Türk-İş, DİSK ve Hak-İş’ten bu konuda ciddi hiçbir tepki gelmedi. Bu örgütler, özellikle bu yıllarda Uluslararası Çalışma Örgütü’nün her yıl Haziran ayında Cenevre’de toplanan Uluslararası Çalışma Konferanslarında bu konunun “Contract Labour” (Sözleşmeli Emek) başlığı altında ele alındığının ve bu konuda bir uluslararası düzenleme (Sözleşme veya Tavsiye Kararı) kabul edilmesinin reddedildiğinin farkında bile değildi. Cenevre’de “ILO’ya” gidenler, “ILO” dışında Cenevre’nin alışveriş merkezleriyle ve başka özellikleriyle ilgilendiklerinden, 2003 yılında 4857 sayılı Kanununun 7. maddesi olarak gündeme gelen düzenleme konusunda da büyük bir bilgisizlik, aymazlık ve sorumsuzluk sergilediler.

İlgili maddenin bir bölümü şöyledir: “Madde 7 - İşveren, devir sırasında yazılı rızasını almak suretiyle bir işçiyi; holding bünyesi içinde veya aynı şirketler topluluğuna bağlı başka bir işyerinde veya yapmakta olduğu işe benzer işlerde çalıştırılması koşuluyla başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devrettiğinde geçici iş ilişkisi gerçekleşmiş olur.”

Kiralık işçi uygulaması, sendikal örgütlülüğe de büyük darbe indirmektedir. Kiralık işçi olarak çalıştırılan işçi bir işyerinde toplam 1,5 yıl çalışabilmektedir; ancak bu süre içinde o işyerinin işçisi sayılmadığından o işyerindeki sendikal örgütlülük içinde yer alması mümkün değildir.

Bu maddenin kabul edilmesinin ardından çeşitli kamu kurum ve kuruluşları da işçi kiralamaya başladı. T.C.Karayolları Genel Müdürlüğü’nün bazı bölge müdürlükleri işçi kiralama ihaleleri açtı. Örneğin, Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü’nün (İzmir) açtığı bir ihalede 1 Nisan 2008 ile 31 Aralık 2008 tarihleri arasında 9 ay süre ile İzmir, Aydın, Denizli, Uşak, Muğla, Manisa, Ödemiş ve Ayvalık’ta çalıştırılmak üzere 7 yükleyici ve ekskavatör operatörü, 5 adet silindir operatörü, 8 adet kamyon-çekici operatörü kiralanacağı belirtilmekteydi.

Bu uygulama yalnızca Karayolları Genel Müdürlüğü ile sınırlı değildi. Örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin bir kuruluşu olan KİPTAŞ (İstanbul Konut İmar Plan Sanayi ve Ticaret A.Ş.), belediyeye şoför kiralıyordu. KİPTAŞ kadrosunda istihdam edilen 1800 dolayında işçi, İETT’ye kiralanmıştı. KİPTAŞ, toplam maliyetinin üstünde bir fiyatla kiraladığı işçiler karşılığında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden önemli miktarda kaynak alıyordu. Ayrıca, özel bir kuruluş olan Yurt Mühendislik de İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne mühendis kiralıyordu.

İşçi kiralama taşeronluktan farklıdır. Yukarıdaki ihaleler taşeronluk ihalesi olsaydı, iş tanımlanır ve işin yapılması için ihale açılırdı. Halbuki açılan ihale, bir kuruluştan işçi kiralanmasıyla ilgilidir. Böylece Türkiye’de işçilerin köleleştirilmesinde yeni bir aşamaya geçilmiş oldu. Bu hak kaybında hem bunu talep eden ulusötesi sermayenin, hem bunu hayata geçiren AKP’nin, hem bu konuda tam bir duyarsızlık içinde olan muhalefet partilerinin, hem de böylesine önemli bir konuda bilgisizlik, duyarsızlık, sorumsuzluk ve teslimiyet içinde olan işçi sendikalarının ve konfederasyonlarının büyük payı vardır.